

Norwegian
Environment
Agency

Mikroplast og kjemikalier fra dekk og veitrafikk

Kunnskapsseminar i samarbeid med Statens Vegvesen

24.april 2025

Seminaret starter 09:00

Innledende foredrag (09:00 – 10:00)

- Velkommen ved Anne-Marie Vikla (Miljødirektoratet)
- Mikroplast fra veg ved Inger Lise Nerland Bråte (Miljødirektoratet)
- Regelverket og miljømyndighetenes arbeid med problematikken ved Trond Liu Skaug (Miljødirektoratet)
- Mikroplast fra veg og trafikk – vegeiers rolle ved Lene Jacobsen og Lene Heier (Statens vegvesen)
- Betragtninger rundt bildekk og elbiler ved Sigve Jarl Aasebø og Karl Daniel Thorsell (Statens vegvesen)

Metodikk og erfaringer med analyse av bildekkpartikler (10:00 – 10:20)

- Analysemetoder for mikroplast fra veg og trafikk ved Elisabeth Rødland (NIVA)

Kaffepause med lett servering (10:20 – 10:35)

Tilstedeværelse i miljøet (10:35 – 12:00)

- Miljøovervåking av kjemikalier fra dekk ved Marius Gudbrandsen (Miljødirektoratet)
- Mengde og spredning av bildekkpartikler i norsk miljø ved Vanja Alling (NIVA)
- Ny forskning på luftforurensning og langtransport av dekkpartikler og tilhørende kjemikalier ved Dorte Herzke (NILU)
- Microplastics in Tunnel Wash and Road Run-off Water ved Alessio Gomiero (NAMC/Norce)

Lunsjpause (12:00 – 12:45)

Tiltak (12:45 – 13:50)

- Effekt av rens tiltak for tunnelvaskevann og overvann fra veg i dagen ved Elisabeth Rødland (NIVA)
- Renhold og støvdemping – erfaringer og beste praksis ved Brynhild Snilsberg (SVV)
- Styrmedel och åtgärder mot mikroplast från trafikrelaterad mikroplast ved Mats Gustafsson og Ida Järskog (VTI)

Pause (13:50-14:00)

Risiko for miljøet (14:00 – 15:15)

- Effects of car tire particles and their additives on the marine environment ved Claudia Halsband (ApN)
- Impacts of Tyre Wear Particles on aquatic Ecosystem Health ved Tânia Cristina Gomes (NIVA)
- Challenges in assessing the risk from tyre wear particles in European marine environments ved Andy Booth (SINTEF)
- Particles, chemicals or both? Assessing the drivers of the multidimensional toxicity of car tire rubber microplastic on early life stages of Atlantic cod ved Stefania Piarulli (SINTEF)

Kaffepause med lett servering (15:15 – 15:30)

Risiko for human helse (15:30 - 16:10)

- Mulige helseeffekter av bildekkeksponering ved Igor Snapkov (FHI)
- Eksponering og effekter på immunsystemet etter fotballkamp på kunstgressbaner ved Berit Granum (FHI)

Oppsummering (16:10 - 16:20)

Mingling med enkel servering - Pizza (16:20 - 18:00)

Norwegian
Environment
Agency

Mikroplast fra dekk i miljøet

Inger Lise Nerland Bråte, *Seksjon for forsøpling og Plastforurensning*

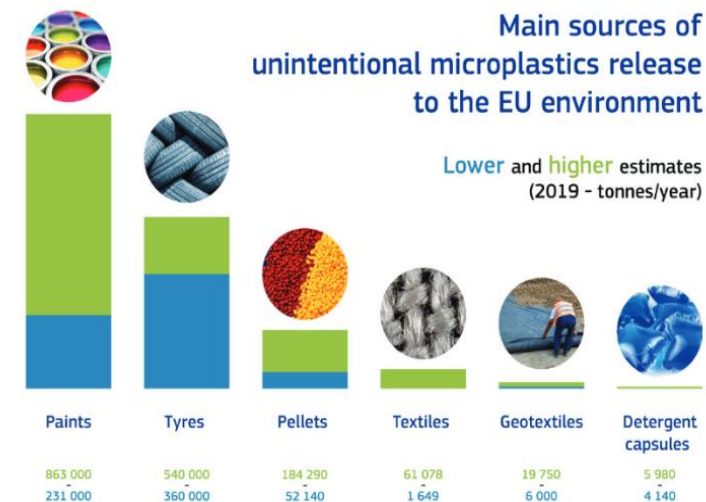
Viktige prinsipper vi jobber etter

- **Kunnskapsbasert:** Beslutninger som påvirker miljøet bør baseres på den beste tilgjengelige kunnskapen. En vitenskapsbasert tilnærming til politikkutforming vil sikre bedre beslutningsprosesser og demokratiske prosesser.
- **Føre-var-prinsippet:** Det skal unngås vesentlig skade på naturen og miljøet når man fatter beslutninger, og manglende kunnskap ikke skal brukes som begrunnelse for å unnlate å treffe tiltak.
- **Forurensner betaler:** Den som har ansvar for forurensning eller forsøpling skal bære kostnadene ved forurensningen, og ikke samfunnet.

Dekkartikler i miljøet

- Estimert som den **største nasjonale kilden til mikroplast**, etterfulgt av gummigranulat fra fotballbaner (Kilde: Mepex, 2014)
- Estimert som den **nest største kilden i EU** etter maling (Kilde: EU, 2019)
- **Overvåking i norsk miljø** har vist (Kilder: MIKRONOR og Screening-programmet):
 - tidvis **høye nivåer av dekkpartikler i urbant miljø**
 - tidvis **høye nivåer av dekkrelaterte kjemikalier i miljøprøver**
 - dekkpartikler i luftprøver fra Svalbard – tyder på **langtransport via atmosfæren**

Kilde: EU action against microplastics – Publications Office of the EU (europa.eu)

Hvorfor dekkpartikler i miljøet er uønsket

- **Mikroplast spres med vind og vann** og finnes i nært alle miljøer som undersøkes, både i havet, på land og i ferskvannsystemer.
- Etter 20 års forskning vet vi at mikroplast er **påvist i mer enn 1 300 akvatiske og terrestriske arter**, fra virvelløse dyr til topp-predatorer.
- Dekkpartikler detektert i **tidvis høye nivåer** i miljøet, **også funnet i biota**
- I tillegg til partiklene i seg selv så er det **kjemikalieaspektet** med bekymringsverdige kjemikalier
- Er en **av mange stressfaktorer** miljøet utsettes for, som klimaendringer og habitatforringelse
- Har til nå hatt **ukjente miljø- og helsemessige konsekvenser**
- **Vanskelig/umulig å rydde opp**

Restriksjon for tilsatt mikroplast

- Kjemikalierregelverket **REACH: Restriksjon for omsetning av mikroplast** som er **tilsatt med hensikt i stoffblandinger og stoffer**
- Regulert i **Norge siden mars 2025**
- Dekker blant annet **gummigranulat (oppkvernete bildekk)** til bruk på kunstgressbaner
- **Gummigranulat** er anslått som **den største kilden til utslipp av tilsatt mikroplast til miljøet i EU/EØS**, med en mengde på 16 000 tonn per år.
- Overgangsperiode - **omsetningsforbudet fra 2031**

Økodesignforordningen - kommende regelverk

Mål: å fremme miljømessig **bærekraftige produkter** og sikre fri bevegelse av produkter

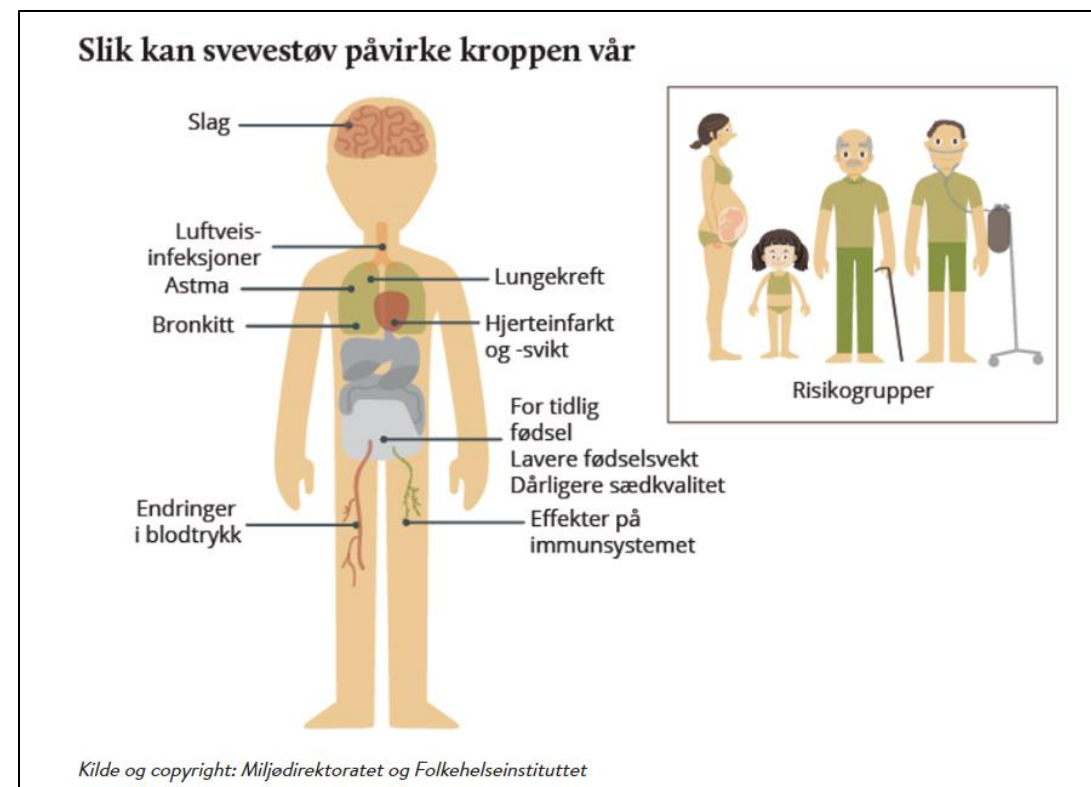
Økodesignkrav i produkt-spesifikke regler eller horisontale regler. **Dekk** er blant prioriterte produkter i den første arbeidsplanen til Europakommisjonen.

Nye verktøy: Digitalt produktpass, obligatoriske kriterier for grønne offentlige anskaffelser, forsterket tilsyn, og tiltak mot destruksjon av usolgte varer

Lokal luftkvalitet

- Mikroplast kan finnes i svevestøv – **indirekte regulering?**
- **Mengden svevestøv** i utendørslufta reguleres, gjelder fraksjon PM2.5 og PM10
- Minimumskrav til kvaliteten på utendørslufta- **Grenseverdier** – juridisk bindene
- Regulert i **forurensningsforskriften kapittel 7**
- **Luftkvalitetskriteriene** angir nivåer som er trygge for de fleste i befolkningen – ikke juridisk bindene

Regelverk – hvem har ansvar?

Svevestøv - FHI

Andre forum

Miljøkunnskap brukes i mange ulike nasjonale og internasjonale arenaer.

- Underlag for **nasjonale lover og forskrifter**
- Rapportere på **FNs bærekraftsmål**
- Arbeid med **OSPAR-konvensjonen** om bevaring av det marine miljø i Nordøst-Atlanteren, og **Basel-konvensjonen** (transport av farlig avfall over landegrensene)
- Arbeid med handlingsplaner som Arktisk råd sin handlingsplan mot marin forsøpling (**PAME**)
- Underlag for **forhandlinger om en global plastavtale**

Takk for oppmerksomheten!